

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 7/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť A. P., Z., zastúpenej advokátom JUDr. J. , Z., ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 169/2007 z 22. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Anny Pinkovej o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2008 doručená sťažnosť A. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 169/2007 z 22. októbra 2008 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že je vlastníčkou pozemku v záhradkovej osade, kde právne vzťahy týkajúce sa jeho užívania, nájmu a vysporiadania vlastníctva k nemu upravuje zákon č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o záhradkových osadách“). Ďalej z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola účastníkom konania podľa § 6 a nasl. zákona o záhradkových osadách, ktoré sa začalo na návrh užívateľov pozemku v jej vlastníctve. Následne jej Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) doručil výpisy z úvodných podkladov, proti ktorým v zákonnej lehote podala námietky, v ktorých namietala okrem iného aj skutočnosť, že jej spolu s výpisom z úvodných podkladov nebol doručený aj geometrický plán, ktorý je súčasťou úvodných podkladov a ktorý bol dôležitý pre uplatnenie ponuky užívateľom pozemku v jej vlastníctve na odkúpenie stavieb, trvalých porastov a spoločných zariadení na ňom stojacich. Keďže obvodný pozemkový úrad námietkam nevyhovel, sťažovateľka podala odvolanie na Krajský pozemkový úrad v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský pozemkový úrad“). Keďže odvolací orgán odvolaniu nevyhovel, podala žalobu na Krajskom súde v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu. Krajský súd žalobu zamietol, a na jej odvolanie najvyšší súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

3. *Zásah do svojich základných práv podľa ústavy, resp. práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu sťažovateľka odôvodnila takto: «... najvyšší súd obmedzil moje základné právo a to právo garantované v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, v zmysle ktorého každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Ochrana, ktorá sa vlastníkovi zaručuje, smeruje voči každej osobe. Článkom 20 ods. 1 Ústavy sa teda podľa môjho názoru chráni vlastník pred ľubovoľným nevlastníkom.*

V dôsledku rozsudku NS SR voči ktorému podávam túto sťažnosť však nie som chránená ja ako vlastník pôdy ale užívateľ, resp. užívateľa pôdy v mojom vlastníctve. Tu by som rada poukázala na ten fakt, že ja ako vlastník pôdy nemám možnosť voľby, či svoju pôdu prenajmem užívateľovi alebo ju využijem inak. Dokonca nemám ani možnosť sama hospodáriť na svojom pozemku. Mám síce možnosť vypovedať tento zákonný nájom, ale aj táto moja možnosť je závislá od splnenia zákonných podmienok, ktoré v konečnom dôsledku ani nemôžem vždy reálnym spôsobom ovplyvniť. Okrem toho, že výpovedná lehota nemôže skončiť pred poskytnutím náhrady dokonca aj za tzv. čierne stavby, t.j. stavby bez právoplatného stavebného povolenia, mám možnosť vypovedania zákonného nájmu len do začatia konania podľa ust. § 7 Zákona, t.j. do podania návrhu užívateľmi. Nedá mi preto sa na tomto mieste nepozastaviť nad tým, že takéto podmienky Zákona v podstate retroaktívne legalizujú tzv. „čierne stavby“, čo považujem za hrubo odporujúce dobrým mravom a princípu spravodlivosti. Takéto znevýhodnenie mňa ako vlastníčky pozemku oproti skupine užívateľov môjho pozemku je podľa môjho názoru jasným príkladom porušenia čl. 20 ods. 1 Ústavy SR. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR však neboli porušené moje chránené záujmy. S týmto názorom NS SR si však dovoľím nesúhlasiť.

Ďalším veľmi významným zásahom do mojich základných práv je porušenie čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, v zmysle ktorého vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Podanie návrhu užívateľmi pozemku predstavuje len začiatočnú etapu v procese vyvlastnenia môjho majetku. Na nerešpektovanie základných ústavných predpokladov vyvlastnenia som upozorňovala od počiatku konania. NS SR však pri konflikte medzi vlastníckym právom a užívacím právom uprednostnil užívacie právo pred mojim vlastníckym právom. Mám za to, že v mojom prípade nie sú naplnené všetky zo štyroch ústavou kumulatívne predpokladaných atribútov zákonného vyvlastnenia. Takýto závažný zásah do vlastníckeho práva je možný iba v nevyhnutnej miere, vo verejnom záujme, na základe zákona a za primeranú náhradu. Podmienku verejného záujmu nemožno považovať za naplnenú z toho dôvodu, že prospech z vyvlastnenia má len úzka skupina osôb, a teda takýmto vážnym zásahom do mojich základných práv majú byť uspokojené len individuálne potreby malej skupiny ľudí. Mám za to, že podmienka verejného záujmu nie je len

formálnou podmienkou. Nestačí len uviesť ľubovoľný dôvod, ktorý sa pomenuje slovami verejný záujem. O otázke primeranej náhrady si taktiež dovoľím pochybovať vzhľadom na to, že ust. § 11 ods. 2 Zákona upravuje základ pre poskytnutie náhrady nasledovne: „pri výpočte výšky náhrady podľa odseku 1 obvodný pozemkový úrad vychádza z bonity pôdy a kultúry pozemku v čase vzniku práva užívania“.

Ochranu vlastníckych práv mi pritom poskytuje aj článok 1 dodatkového protokolu, podľa ktorého každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

Okrem uvedeného namietam aj porušenie práv vyplývajúcich mi z čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy... Mám za to, že z dikcie samotného zákona vyplýva len formálny charakter rozhodovania o opravných prostriedkoch. Svedčí o tom ust. § 9 ods. 4 Zákona, podľa ktorého po rozhodnutí o námietkach okresný úrad rozhodnutím úvodné podklady schváli. Z toho vyplýva, že prípadným vzneseným námietkam sa pripisuje len formálny význam a osobám, ktoré sa odhodlajú ich vzniesť, neumožňuje touto cestou už od počiatku zabrániť zásahu do ich vlastníckeho práva. Uvedené konanie pred správny orgánom s následnou kontrolou zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu všeobecným súdom je podľa môjho názoru v zákone upravené takým spôsobom, že nespĺňa uvedené články ústavy. Podstatné pre účinné bránenie mojich vlastníckych práv je to, aby mi takéto konanie zabezpečilo reálnu a nie iba fiktívnu ochranu vlastníckeho práva.»

4. V ďalšom texte sťažnosti sťažovateľka poukazuje na vybranú judikatúru ústavného súdu, ako aj štrasburských orgánov ochrany práv a v petite žiada ústavný súd, aby nálezom vyslovil, že jej „Základné práva podľa článku 12 ods. 1, článku 13 ods. 4, článku 20 ods. 1 a ods. 4 a článku 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy ako aj podľa článku 6 ods. 1 dohovoru a článku 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu porušené boli“. Ďalej žiada, aby ústavný súd rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a uplatňuje si aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí a teda o vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že na jej prerokovanie má právomoc, táto má predpísané náležitosti, je podaná v zákonnej lehote oprávnenou osobou, a nie je neprípustná. Ďalej sa ústavný súd zaoberal otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

8. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom

ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

9. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

III.

10. Predmetom konania a rozhodovania pred správnymi orgánmi (obvodný pozemkový úrad a krajský pozemkový úrad), ktorého zákonnosť bola predmetom súdneho prieskumu krajského súdu a neskôr aj najvyššieho súdu, boli námietky podané sťažovateľkou ako vlastníčkou pozemku v záhradkovej osade. Námietky sťažovateľky (pripojené k sťažnosti) smerovali proti úvodným podkladom, ktorými sú podľa § 8 ods. 2 zákona o záhradkových osadách geometrický plán a register pôvodného stavu. Podstata námietok sťažovateľky sa týkala (i) toho, že návrh kúpnej ceny predložený užívateľmi pozemku sťažovateľke nezodpovedal cene v zmysle osobitného predpisu, (ii) identifikácie navrhovateľa (-ov) v konaní a (iii) skutočnosti, že jej nebol doručený geometrický plán. Podľa § 9 ods. 1 zákona o záhradkových osadách na námietky podané po určenej lehote sa neprihliada. V odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu sťažovateľka namietala navyše aj nedostatky plnomocenstva udeleného navrhovateľmi (užívateľmi pozemkov) na zastupovanie v konaní a tvrdila, že nedoručením geometrického plánu je bolo zmarené právo podľa § 8 ods. 4 zákona o záhradkových osadách ponúknuť užívateľom odkúpenie trvalých porastov.

11. Prípadným porušením označených práv sťažovateľky uvedenými rozhodnutiami správnych orgánov sa ústavný súd limitovaný princípom subsidiarity uvedeným v čl. 127 ods. 1 ústavy zaoberať nemohol, pretože rozhodnúť o ochrane jej práv v konaní pred správnymi orgánmi patrilo do právomoci všeobecného súdu, ktorý preskúmaval zákonnosť ich rozhodnutí a postupu.

12. Podstata žalobných námietok sťažovateľky, ktorými sa sťažovateľka domáhala pred krajským súdom preskúmania zákonnosti rozhodnutia krajského pozemkového úradu sa týkala troch okruhov otázok. Sťažovateľka ako žalobkyňa namietala (i) nedostatok návrhu na začatie konania, ktorý podľa jej názoru nepodala zákonom požadovaná väčšina užívateľov pozemkov, (ii) nedostatky splnomocnenia na zastupovanie v konaní a (iii) skutočnosti, že jej nebol doručený geometrický plán. Z uvedených skutočností vyvodzovala porušenie svojich práv a taktiež porušenie v žalobe citovaných ustanovení Správneho poriadku a ústavy.

13. Krajský súd na vlastné odôvodnenie rozsudku, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol uviedol: „Súd po preskúmaní obsahu spisu mal za to, že návrh užívateľov pozemkov na začatie konania o vyporiadanie vlastníctva k pozemkom v zriadených záhradkových osadách, doručený Obvodnému pozemkovému úradu vo Zvolene dňa 27.04.2006 bol podaný v súlade s citovaným ustanovením § 7 ods. 1. Celková výmera záhradkovej osady bola podľa geometrického plánu ale aj podľa zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov 18 910 m², z ktorej výmery už bolo užívateľmi záhradkovej osady odkúpené na základe kúpnych zmlúv s pôvodnými vlastníkmi celkom 14 203 m². Návrh na odpredaj odmietli žalobkyňa (vlastníčka vo výmere 4 251 m²) a Slovenský pozemkový fond (výmere 456 m²). Návrhom podaným podľa § 7 ods. 1 teda už nebolo potrebné vysporiadať celú výmeru záhradkovej osady, ale iba zostávajúcu výmeru, pričom však stále išlo o vyriešenie vlastníckych vzťahov záhradkovej osady, ako celku. Aj zákonom č. 64/1997 je sledovaný účel (v prípade keď je podaný návrh na konanie) vysporiadať vlastníctvo ku všetkým pozemkom v tej záhradkovej osade, ktorej sa návrh dotýka a to ako celku.

Návrh za užívateľov pozemkov podpísal Ing. B. O., ktorého splnomocnili podľa prílohy č. 1 k návrhu svojimi podpismi všetci členovia záhradkovej osady, čo je zrejmé aj z prílohy 3 k návrhu (zoznam užívateľov). Prílohy 1 - 3 sú súčasťou návrhu užívateľov záhradkovej osady a v spojení so samotným textom návrhu je zrejmé, na aké konanie a v akej veci bol Ing. B. splnomocnený. Išlo jednoznačne o splnomocnenie na konanie o vysporiadanie vlastníckeho práva k pozemkom v záhradkárskej osade ZO SZZ H.

K námietke žalobkyne o nepredložení geometrického plánu zo strany správnych orgánov a nepredĺžení lehoty súd uvádza, že geometrický plán (doložený k návrhu navrhovateľmi podľa § 8 ods. 1 citovaného zákona) a register pôvodného stavu (ktorého zostavenie zabezpečil správny orgán) tvoria podľa § 8 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z. z. úvodné podklady, v zákone (§ 8 ods. 3) je však daná povinnosť správneho orgánu doručovať účastníkom konania iba výpis z úvodných podkladov s uvedením pozemkov, ktoré sú v jeho vlastníctve, spolu s poučením o možnosti podať námietky v lehote 30 dní odo dňa doručenia. Toto prvostupňový správny orgán aj urobil, keď žalobkyňu doručil dňa 20.07.2006 výpis z úvodných podkladov listom č. 2006/01459-2. Obsah doručeného výpisu v spojení aj s geometrickým plánom nachádzajúcim sa v spise správneho orgánu, do ktorého mohol účastník konania kedykoľvek po oznámení začatia konania nahliadnuť je

podľa názoru súdu dostatočným podkladom k tomu, aby vlastník mohol konať vo vecí svojej ponuky na odkúpenie pozemkov podľa § 8 ods. 4 citovaného zákona.

Podľa § 8 ods. 4 citovaného zákona, okresný úrad v doručení podľa odseku 3 zároveň poučí vlastníka, že môže ponúknuť užívateľovi a záhradkárskej organizácii odkúpenie stavieb, trvalých porastov a spoločných zariadení nachádzajúcich sa na pozemku v jeho vlastníctve, a to za cenu rovnajúcu sa výške náhrady uvedenej v § 3 ods. 3 a 4. Túto ponuku doloženú potvrdením o doručení návrhu kúpnej zmluvy vlastník oznámi okresnému úradu v lehote 30 dní odo dňa doručenia.

Súd uznáva, že lehota 30 dní na splnenie podmienok riadnej ponuky na odkúpenie stavieb, trvalých porastov a spoločných zariadení nachádzajúcich sa na pozemku je krátka, takáto lehota je však stanovená v zákone. Zákon neupravuje možnosť predĺženia lehoty, túto však správny orgán na žiadosť môže predĺžiť, ale keď tak neurobí nie je možné mu to vytýkať.

Podľa § 8 ods. 5 zákona č. 64/1997 Z.z., ak uplatnenie ponuky podľa odseku 4 oznámia okresnému úradu vlastníci nadpolovičnej väčšiny pozemkov počítanej podľa výmery, okresný úrad konanie zastaví. V danom prípade žalobkyňa s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie § 8 ods. 5 ani nemohla účinne uplatniť svoju ponuku podľa § 8 ods. 4, pretože nebola vlastníckou nadpolovičnej väčšiny pozemkov počítanej podľa výmery (z celkovej výmery 18 910 m² vlastnila 4 251 m²) a nikto z ďalších vlastníkov už takúto ponuku neuplatnil.

Súd poukazuje aj na to, že námietky žalobkyne ohľadne neplatnosti plnej moci a nedostatku návrhu na vyporiadanie vlastníctva užívateľov záhradkovej osady boli uplatnené iba v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu dňa 24.10.2006, čo bolo evidentne po 30-dňovej lehote stanovenej v § 7 ods. 4 a v § 8 ods. 3 zákona č. 64/1997 Z.z. (výpis z úvodných podkladov bol doručený žalobkyňi dňa 20.07.2006), a preto s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 1 citovaného zákona, na takéto námietky ani nebolo možné prihliadnuť.

Z uvedených dôvodov preto súd po preskúmaní rozhodnutia v rozsahu jeho napadnutia žalobou mal za to, že rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom a žalobu žalobkyne zamietol.“

14. Rozhodovať o ochrane označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu taktiež nepatrilo do právomoci ústavného súdu, pretože to patrilo do právomoci najvyššieho súdu, ktorý v rámci riadneho inštančného postupu rozhodoval o odvolaní sťažovateľky. Najvyšší súd na vlastné odôvodnenie rozsudku, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu, uviedol: „Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu v uvedenej veci bolo rozhodujúce, či žalovaný správny orgán dôsledne postupoval v konaní podľa ustanovení zákona č. 64/1997 Z. z..

Podľa § 9 ods. 1 zákona námietky podané podľa § 7 ods. 4 a 6 a § 8 ods. 3 prerokuje obvodný pozemkový úrad s tým, kto ich podal, a rozhodne o nich. Na námietky podané po určenej lehote a na námietky, ktoré neobsahujú odôvodnenie, sa neprihliada.

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia zákona odvolanie proti rozhodnutiu o námietkach nemá odkladný účinok. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa osobitného predpisu (§ 247 až 250k OSP)...

Podľa názoru odvolacieho súdu, zhodným s názorom súdu prvého stupňa, správny orgán si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver.

Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom krajského súdu ako i žalovaného správneho orgánu, že prvostupňový správny orgán neporušil zákon, keď nevyhovел námietke žalobkyne. Je nesporné, že dňa 27.apríla 2006 podali návrh na začatie konania podľa § 7 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. všetci užívatelia pozemkov v zriadenej záhradkovej osade H., ktorí užívajú celú výmeru plochy pozemkov a preukázali, že v nadpolovičnej väčšine výmery plochy pozemkov sa s vlastníkmi dohodli na uzavretí kúpnej zmluvy a v tejto časti výmery plochy sú aj zároveň vlastníkmi pozemkov, a že v menšej časti výmery plochy pozemkov v zriadenej záhradkovej osade vlastníci odmietli uzavrieť s nimi kúpne zmluvy s návrhom ceny vyššej ako je výška náhrady uvedená v § 11 zákona. Pri posudzovaní splnenia podmienky nadpolovičnej výmery pozemkov je nutné vychádzať z výmery pozemkov celej zriadenej záhradkovej osady. Ponuku v zmysle ustanovenia § 8 ods. 4 zákona musia taktiež uplatniť vlastníci pozemkov, ktorých výmera tvorí nadpolovičnú väčšinu výmery pozemkov v zriadenej záhradkovej osade, čo v prípade žalobkyne nesporne nebolo splnené. Odvolací súd v odvolacom konaní nezistil skutočnosti, ktoré by boli v rozpore s citovaným zákonom a zákonom o správnom konaní.

Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobkyne, ktorou spochybnila plnomocnenstvo Ing. O. B., a to i z toho dôvodu, že samotní užívatelia pozemkov predmetné splnomocnenie nenamietali. Okrem toho podľa § 250i ods. 3 OSP pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Keď teda krajský súd dospel k právnemu názoru, totožnému so záverom správnych orgánov a rozhodol, že preskúvaným rozhodnutím žalovaného nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobkyne, nakoľko žalovaný ako i správny orgán prvého stupňa sa s námietkami žalobkyne zaoberali dôsledným spôsobom, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, krajský súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom náležitým spôsobom svoj právny záver aj odôvodnil.

Preto Najvyšší súd SR ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil. Pritom sa stotožnil s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 OSP ako aj rozsahom a dôvodmi podanej žaloby (§ 249 ods. 2 OSP).“

15. Vychádzajúc z uvedených mantinelov posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd uzatvára, že v citovanej časti odôvodnenia rozsudku najvyšší súd zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré napadnutý rozsudok krajského súdu (aj s odkazom na jeho dôvody) ako vecne správny potvrdil. Podľa ústavného súdu postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a teda najvyšší súd v danom prípade nemohol porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu, resp. jej právo na spravodlivé súdne konanie. Najvyšší súd dal sťažovateľke v napadnutom rozsudku podrobnú odpoveď na skutkové a právne otázky, ktoré boli rozhodujúce pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správnych orgánov. Za dôležitú časť argumentácie najvyššieho súdu (vychádzajúc z toho, že tento sa stotožnil s dôvodmi rozsudku krajského súdu) považuje ústavný súd odkaz na koncentračnú zásadu konania o námietkach vyjadrenú v § 9 ods. 1 zákona o záhradkových osadách. Všeobecné súdy

preskúmavali zákonnosť konania a rozhodovania správnych orgánov v konaní o námietkach sťažovateľky. Podstatná časť právnej argumentácie sťažovateľky (vrátane argumentácie v sťažnosti podanej ústavnému súdu) však nebola uplatnená v zákonnej lehote na podanie námietok pred obvodným pozemkovým úradom, ale až po nej na odvolacom správnom orgáne, resp. v žalobe pred krajským súdom. Na takto uplatnenú právnu argumentáciu preto nebolo možné v konaní o námietkach pred správnym orgánom prihliadať, na čo poukázal už krajský súd v odôvodnení rozsudku. Ak sa touto časťou právnej argumentácie sťažovateľky napriek tomu zaoberali všeobecné sudy, v podstate išli nad rámec požiadaviek preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov. Podľa odôvodnení rozsudkov najvyššieho súdu a krajského súdu však ani v tejto časti nebolo zistené porušenie zákona v konaní pred správnymi orgánmi.

16. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia a účelu príslušných zákonných ustanovení, že by tým poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05). Rozhodnutie najvyššieho súdu nie je svojvoľné, resp. arbitrárne a výklad rozhodujúcich ustanovení zákona o záhradkových osadách nevykazuje znaky výkladu, ktorý by nerešpektoval požiadavku ústavne konformného výkladu zákonov ustanovenú v čl. 152 ods. 4 ústavy. S ohľadom na uvedené neprislúcha ústavnému súdu, aby vo veci sťažovateľky nahrádzal výklad a aplikáciu relevantných ustanovení zákona o záhradkových osadách najvyšším súdom.

17. Vychádzajúc z uvedených úvah ústavný súd v rozsudku najvyššieho súdu nezistil možné znaky ústavne neakceptovateľného výkladu a aplikácie predmetných zákonných ustanovení a ani iné nedostatky, ktorými by súc viazaný obsahom sťažnosti zistil možné porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré by mohol preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného

súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08).

18. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj právo vlastníť a pokojne užívať majetok), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 417/08). Keďže ústavný súd v rozsudku najvyššieho súdu nezistil možné porušenie týchto ústavno-procesných princíпов, nemohlo dôjsť ani k zásahu do hmotného práva sťažovateľky vlastníť majetok.

19. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy ústavný súd uvádza, že tieto ústavné články sú vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako také majú charakter všeobecných ústavných princíпов. Napriek tomu, že sú implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, nemajú charakter základného práva a slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom.

20. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08). Z už uvedených dôvodov preto bola sťažnosť sťažovateľky odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozsudku najvyššieho súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

IV.

22. Nad rámec potreby avšak reagujúc na sťažnostné námietky sťažovateľky ústavný súd uvádza, že podstatná časť sťažnostných námietok je spojená s úvahami o ústavnosti zákona o záhradkových osadách, resp. jeho príslušných ustanovení, ktoré sťažovateľka považuje za nesúladne s ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom. Namieta, že zákon o záhradkových osadách je v rozpore s princípom právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy), s ústavou garantovaným základným právom vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), ústavnými predpokladmi a požiadavkami na vyvlastnenie (čl. 20 ods. 4 ústavy), s právom pokojne užívať majetok (čl. 1 dodatkového protokolu) a so základným právom na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy), resp. s právom na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

23. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti je tiež viazaný ústavným príkazom konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústava v účinnom znení upravuje viaceré typy konaní pred ústavným súdom (čl. 125 až čl. 129 ústavy). Súčasťou doktríny ústavného súdu je aj nemožnosť zamieňania predmetov jednotlivých typov konaní, čo sa v rovine konania o sťažnosti prejavuje tak, že v tomto type konania nemôže ústavný súd preskúmať ústavnosť zákonov alebo ich častí, ale musí vychádzať z prezumpcie ústavnosti zákonov (m. m. III. ÚS 262/04). Z pohľadu sťažovateľky to znamená, že v sťažnosti ako prostriedku individuálnej ochrany jej práv nemôže namietať nesúlad zákona o záhradkových osadách s ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom, pretože takýto postup *de lege lata* neumožňuje ani ústava, ani zákon o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 11/04).

24. V tejto súvislosti však ústavný súd podotýka, že súlad sťažovateľkou namietaných ustanovení zákona o záhradkových osadách s ústavou a dodatkovým protokolom už posudzoval v konaní o súlade právnych predpisov a vo veci aj meritórne rozhodol nálezom z 30. mája 2001 sp. zn. PL. ÚS 17/00. Výrokom nálezu ústavný súd vyslovil, že ustanovenie § 17 ods. 3 zákona o záhradkových osadách nie je v súlade s čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy. Ustanovenie zákona o záhradkových osadách, ktoré bolo v rozpore s ústavou sa však jednak nijak netýkalo sťažovateľky a ani nemohlo byť vo vzťahu k nej aplikované v dôsledku straty jeho účinnosti. Pokiaľ išlo o ostatné ustanovenia zákona o záhradkových osadách, ktorých nesúlad s ústavou a dodatkovým protokolom sa taktiež namietal a ktoré boli správnymi orgánmi a neskôr aj všeobecnými súdmi aplikované v právnej veci sťažovateľky, v tejto časti ústavný súd návrhu na vyslovenie ich nesúladu nevyhovel. V dôsledku uvedeného platí, že uvedené ustanovenia zákona o záhradkových osadách sú v súlade s ústavou, ako aj s dodatkovým protokolom, a tomto konaní o sťažnosti nie je prípustné na tomto závere niečo meniť.

25. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietanú neprimeranosť náhrady podľa zákona o záhradkových osadách, k tomu ústavný súd len pre úplnosť dodáva:

Výška náhrady za pozemky v zriadenej záhradkovej osade v peniazoch nie je predmetom konania o námietkach podľa § 7 ods. 4, § 8 ods. 3 a § 9 ods. 1 až 4 zákona o záhradkových osadách. Námietky smerujú proti úvodným podkladom, ktorými sú geometrický plán a register pôvodného stavu (§ 7 ods. 4 a § 8 ods. 2 zákona o záhradkových osadách). V tejto časti sú teda sťažnostné námietky sťažovateľky predčasné, keďže v rámci konania o námietkach, ktorého zákonnosť bola predmetom súdneho prieskumu, sa o náhrade nerozhodovalo. Rozhodovanie o náhrade (v peniazoch, resp. v pozemkoch) je upravené v § 10 zákona o záhradkových osadách a napriek tomu, že na rozhodnutie o náhrade sa nevzťahuje Správny poriadok, toto rozhodnutie je na princípe generálnej klauzuly (čl. 46 ods. 2 ústavy) preskúmateľné všeobecným súdom (bližšie o tom pojednáva

aj odôvodnenie citovaného nálezu z 30. mája 2001 sp. zn. PL. ÚS 17/00), ktorého právomoc v zásade predchádza právomoci ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2010